

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: MOTIVACE U DĚTÍ S PAS V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU - případová studie
AUTOR/KA: LENKA KRÁLOVÁ

Bakalářská práce Lenky Králové se snaží o nový pohled na problematiku motivace u poruch autistického spektra. V dnešní době je prosazován především behavioristický nebo kognitivně behavioristický přístup stojící především na pozitivním posilování a práci s odměnou. Autorka se však snaží na studii konkrétního případu ukázat, že je možné pracovat i s přístupem založeným na principech humanistické psychologie s ohledem na individualitu jedince. Díky tomu se jistě jedná o práci originální, plně odpovídající nejnovějším přístupům k dětem s PAS.

Teoretická část je rozdělena do několika základních částí. První se věnuje poruchám autistického spektra, shrnuje historii různých přístupů k těmto poruchám, současný přístup i diagnostická kritéria pro danou oblast poruch. Autorka předkládá informace nezbytné pro základní orientaci v tématu. Přidává i oblast diagnostiky, což se může zdát z hlediska tématu práce přebytné, nicméně diagnostická vodítka jsou obecně využívána pro charakteristiku PAS. V druhé části se zabývá obdobím předškolního věku. Popisuje jednotlivé oblasti vývoje a shrnuje nejdůležitější odlišnosti u dítěte s PAS tohoto věku. Dále autorka cílí na humanistickou psychologii jako teoretickou inspiraci pro přístup práce, který využívá ve své studii. Domnívám se, že slovo “inspirace” vystihuje to, jak k tématu přistupovala, ukazuje čtenáři základní principy, jež potom využívá i v nahlížení na motivaci samotnou. V závěru teoretické části jsou kriticky reflektovány běžné přístupy využívané v našem prostředí u dětí s PAS, také s ohledem na využívanou formu motivace. Práce s teoretickými zdroji je na dobré úrovni, stejně jako jazyková stránka práce.

Empirická část je založena na kvalitativní metodologii a zpracovává případovou studii chlapce s atypickým autismem předškolního věku. Autorka se pouští do nelehkého úkolu zachytit proces změny v motivaci chování dítěte na základě změny přístupu rodičů. Navíc je sama změnou provázela jako odborný pracovník zařízení, kam dítě dochází, což může být náročné z hlediska udržení výzkumného přístupu. Využity tedy byly rozhovory s rodiči, pravidelná setkávání s rodinou, zápisky matky a kazuistika. Studentka popisuje postup změny, přidává reflexi rodičů postupného začleňování nového přístupu, nevyhýbá se ani obtížím, které se v průběhu práce objevily. Hlavním záměrem rodiny bylo, aby chlapec přestal být “řízen” pouze na základě vnějšího odměňování. K

dosažení cíle bylo stanoveno několik základních kroků, které jsou popsány v rámci práce. Pro přehlednost a snažší pochopení jsou postupy vztahovány především k činnosti cvičení, kde vznikaly největší problémy s motivací k činnosti spojené i s problémovým chováním. Jednotlivé aspekty, na kterých rodina pracovala k navození změny jsou popsány v samostatných podkapitolách, kde je reflektována změna oproti původnímu přístupu rodičů. V analýze se také autorka věnuje tomu, jak důležitý zde byl komplexní přístup uplatňovaný jak v rodině, tak v zařízení, kam dítě docházelo. Uvědomuje si také, že se nedá říci, že by se jednalo o přístup aplikovatelný ve všech případech, ale spíše o možnost alternativy pro rodiny, kterým nevyhovují běžně využívané postupy a důležité je pro ně především respektování individuality jejich dítěte. Zároveň by byla vhodná diskuse o využitelnosti přístupu u dětí s různými projevy PAS, což považuji za námět pro obhajobu. Dále bych byla ráda, kdyby studentka zhodnotila dopad přístupu na dítě a na rodiče, i když význam rodiny již zohledňuje v diskuzi.

Bakalářská práce Lenky Králové představuje zajímavou sondu do přístupu zaměřeného na klienta. Z její práce je zřejmé, že se tématem aktivně zabývá i ve své profesní dráze. Kladně hodnotím především originalitu tématu a fakt, že se autorka zaměřila na těžce uchopitelné téma a věnovala se mu dlouhodobě a samostatně. Formálně práce odpovídá nárokům na daný typ kvalifikační práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

Dne 16. 5. 2018

PhDr. Hana Sotáková